

BIOANALYYTIKON, LABORATORIOHOITAJAN EETTISET OHJEET

**Suomen Bioanalytikkoliitto ry
Finlands Bioanalytikerförbund rf**

Terveydenhuollon yhteiset eettiset periaatteet

1. Oikeus hyvään hoitoon

Oikeus hyvään hoitoon käsittää myös oikeuden saada luotettavia laboratoriotutkimustuloksia ilman kohtuuttomia viiveitä. Hyvän palvelun toteuttamiseksi olosuhteet tulee luoda sellaisiksi, että potilas/asiakas kokee olevansa asian-
tuntevissa, turvallisissa käsissä ja tulevansa hyvin kohdelluksi.

2. Ihmisarvon kunnioitus

Jokaisella on yhtäläinen ja ainutkertainen ihmisarvo.

3. Itsemääräämisoikeus

Potilaalla/asiakkaalla on oikeus osallistua itseään koskevaan päätöksentekoon ja oikeus tiedonsaantiin. Potilasta/asiakasta informoitaessa ja ohjattaessa asia on ilmaistava niin, että hän ymmärtää asian.

4. Oikeudenmukaisuus

Oikeus luotettaviin laboratoriapalveluihin ja ihmisarvoiseen kohteluun on samanlainen riippumatta iästä, asuinpaikasta, sosiaalisesta asemasta, äidinkielestä, sukupuolesta, etnisestä taustasta, kulttuurista, sukupuolisesta suuntautuneisuudesta tai vakaumuksesta.

5. Hyvä ammattitaito ja hyvinvointia edistävä ilmapiiri

Ammattitaidon ylläpito ja kehittäminen on jokaisen bioanalyytikon/laboratoriohoitajan oikeus ja velvollisuus. Jokaisella työyhteisön jäsenellä on vastuu omasta ja toisten hyvinvoinnista.

6. Yhteistyö ja keskinäinen arvonnanto (<http://etene.fi/julkaisut/2001>)

Kliinisen laboratoriotyön eettisiä periaatteita

1. Velvollisuudet potilaalle/asiakkaalle

Potilaan/asiakkaan hyvinvointi ja hänen oikeuksiensa kunnioittaminen ovat ensisijaisena tavoitteena bioanalyytikon/laboratoriohoitajan toiminnassa laboratoriotutkimusprosessin kaikissa vaiheissa [1].

Terveydenhuollon ammattihenkilönä bioanalyytikon/laboratoriohoitajan velvollisuutena on ylläpitää ja kehittää ammattitoimintansa edellyttämää osaamista ja omaksua uusia, tieteellisin menetelmin tutkittuja ja hyväksytyjä menetelmiä ja toimintatapoja. Bioanalyttikko/laboratoriohoitaja perehtyy ammattitoimintaansa koskeviin sää-
döksiin, määräyksiin, standardeihin ja suosituksiin ja noudattaa niitä [2].

Bioanalyttikko/laboratoriohoitaja sitoutuu noudattamaan salassapitovelvollisuutta [2]. Näytteenottoa ja laboratoriotutkimuksia varten hankitaan vain niiden suorittamisen kannalta välttämätön tieto, ei muuta. Potilaalla on oikeus saada tietää perustelut, miksi näytteenoton tai tutkimuksen suorittamisen yhteydessä häneltä pyydettyjä tietoja tarvitaan [1].

Bioanalyttikko/laboratoriohoitaja kunnioittaa potilaan itsemääräämisoikeutta: tutkimus edellyttää potilaan suostumusta. Potilaalla on myös oikeus kieltäytyä tutkimuksesta [1].

Bioanalyttikko/laboratoriohoitaja käyttää hyväksytyjä menettelytapoja ja vastaa laboratoriotutkimusten laadusta ja luotettavuudesta laboratoriotutkimusprosessin kaikissa vaiheissa. Jos näytteenoton, näytteen kuljetuksen, säilytyksen, käsittelyn tai analyysin/tutkimuksen suorittamisen aikana ilmenee seikkoja, jotka eivät vastaa tutkimukselle asetettuja vaatimuksia, näytteenotto/tutkimus uusitaan ja asiasta informoidaan tutkimuksen pyytäjää [1].

Bioanalyttikko/laboratoriohoitaja käsittelee kaikkea biologista näytemateriaalia näytteen luovuttajan yksityisyyttä ja oikeuksia kunnioittaen.

Bioanalyttikko/laboratoriohoitaja kantaa vastuun toiminnastaan, tiedostaa osaamisensa rajat ja tiedottaa havainnoistaan, joilla saattaa olla merkitystä potilaan/asiakkaan hoidon kannalta, hoidosta vastuussa olevalle.

Bioanalyttikko/laboratoriohoitaja antaa tai hankkii kiireellisen avun tarpeessa olevalle apua [2].

2. Velvollisuudet ammattikunnalle

Bioanalyttikko/laboratoriohoitaja pyrkii toiminnallaan ja käyttäytymisellään ylläpitämään ammatin luottamusta ja arvostusta. Hän kantaa vastuuta ammatin ja koulutuksen kehittämisestä.

Bioanalyttikko/laboratoriohoitaja pyrkii luomaan ja ylläpitämään hyvät yhteistyösuhteet terveydenhuollon muiden ammattiryhmien kanssa, tuntee oman osaamisensa rajat ja kunnioittaa kollegojen ja muiden ammattiryhmien asiantuntemusta. Samassa työyhteisössä työskentelevät bioanalyttikot/laboratoriohoitajat vastaavat yhdessä siitä, että laboratoriotutkimuksen laatu on korkea ja sitä parannetaan jatkuvasti.

Bioanalyttikko/laboratoriohoitaja antaa asiantuntija-apua, ohjaa ja neuvoa muita ammattiryhmiä laboratoriotutkimuksiin liittyvissä kysymyksissä.

3. Velvollisuudet yhteiskunnalle

Bioanalyttikko/laboratoriohoitaja pyrkii oman alansa vastuullisena asiantuntijana edistämään yksilön, väestön ja elinympäristön terveyttä [3].

Ohjeiden perustana ovat:

1. Standardi EN ISO 15189:2013. Medical laboratories - Particular requirements for quality and competence
2. Laki terveydenhuollon ammattihenkilöistä 559/1994
3. Laki kansanterveyslain muuttamisesta 928/2005

Hyväksytty liiton hallituksen kokouksessa 26.8.2017.

Suomen Bioanalyttikoliitto ry

Asemamiehenkatu 4 A, 3. krs

PL 110, 00060 Tehy

HELSINKI

p. 050 302 6504

toimisto@bioanalyttikoliitto.fi

www.bioanalyttikoliitto.fi